

Motion till riksdagen 2007/08:Fi252

av **Laila Bjurling m.fl. (s)**

Förbättrade förutsättningar för kooperativ äldreomsorg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och undanta vård och omsorg från reglerna om upphandling, med syfte att förbättra möjligheterna för kooperativa lösningar inom äldreomsorgen.

Motivering

Genom alla tider och i alla former av samhällen har människor samarbetat för att lösa gemensamma problem och tillgodose gemensamma ekonomiska behov. Det är ur denna tradition som den kooperativa idén har sprungit. Ordet kooperativ kommer av det latinska cooperatio och betyder just samarbete. Man kan säga att ett kooperativ är ett företag som drivs i föreningsform. Det kooperativa företaget bygger på öppenhet, demokrati och aktivt deltagande från medlemmarna, eller ägarna. Både inflytande och ansvar fördelas lika mellan kooperativets medlemmar, och alla medlemmar har lika rösträtt. Om kooperativet går med vinst fördelas den utifrån de regler man fastställt i stadgarna.

Den demografiska utvecklingen i Sverige medför en stor utmaning för äldreomsorgen i framtiden. Kommunernas beredskap för att alla ska kunna få en värdig ålderdom, med rätt till omvårdnad och service, är inte tillräcklig idag. I framtiden kommer det krävas en mångfald av aktörer för att möta behoven och efterfrågan. För att öka antalet alternativ, som var och en kan bidra till mångfalden, så krävs det förändrade förutsättningar. De mindre aktörerna, likväl som de kooperativa, missgynnas som reglerna är utformade idag.

En kartläggning som den av regeringen nu nedlagda utredningen Vård med omsorg, SOU 2007:37, har gjort visar att en mycket liten andel av offentligt

Fel! Okänt namn på

finansierad vård och omsorg utgörs av små företag, kooperativ eller idéburna verksamheter. Utredningen hänvisar till att det till stor del är lagen om offentlig upphandling som effektivt har hindrat små aktörer att klara sig på marknaden. Att lägga ett anbud i en upphandling kan kosta mellan 50 000 och 100 000 kronor, och förutom kapital krävs personal med juridisk kompetens som kan utforma anbudet. Det handlar om resurser som små vårdföretag inte har.

Att regelverken på upphandlingsområdet är komplexa och att dagens tillämpning av lagen om offentlig upphandling utgör ett inträdeshinder, för i synnerhet små företag inom vård- och omsorgssektorn, har också påpekats av till exempel Konkurrensverkets utredning Öka konsumentnyttan inom vård och omsorg.

Utan krav på upphandling inom äldreomsorgen skulle äldreomsorgen kunna utvecklas på samma positiva sätt som barnomsorgen, där det idag finns en verklig mångfald av kommunala, privata och kooperativa aktörer. Kooperativa institutet har tagit fram statistik som visar att det idag finns drygt 1 000 kooperativa förskolor som framgångsrikt har verkat helt utan upphandlingar. De kooperativa förskolorna är idag ett självklart alternativ till kommunal eller privat barnomsorg på många platser i landet. Verksamhetens lokala förankring och demokratiska styre ger både barn, föräldrar och personal goda möjligheter att påverka verksamhetens utformning och prioriteringar. Kooperativa förskolor har dessutom ofta gått i bräschen för ny pedagogik och annat nytänkande och på samma sätt kan kooperativ äldreomsorg finna nya vägar till bättre vård.

Ett sätt att främja en mångfald inom äldreomsorgen är att kommunerna skriver entreprenadavtal direkt med olika aktörer utifrån givna kvalitetsmål och priser och att man sedan låter den enskilde välja utförare av tjänsterna. Ett flertal utredningar har på senare tid också förespråkat att det införs särskilda regler inom vård och omsorg. Även Sveriges Kommuner och Landsting har framfört att det behövs ett regelsystem där den enskildes val inte berörs av upphandlingslagstiftningen. Med givna kvalitetsmål för certifiering eller auktorisation, och ett system med patientval, skulle inträdeshindren vara lägre och mångfalden främjas. Därmed skulle möjligheterna till kooperativ äldreomsorg förbättras.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 2 oktober 2007

Laila Bjurling (s)

Christer Adelsbo (s)

Kerstin Engle (s)

Agneta Gille (s)

Lena Hallengren (s)

Johan Löfstrand (s)

Ameer Sachet (s)

Karin Åström (s)

Elisebeht Markström (s)

Carina Adolfsson Elgestam (s)

Birgitta Eriksson (s)

Monica Green (s)

Inger Jarl Beck (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Thomas Strand (s)

Krister Örnfjäder (s)

Britta Rådström (s)